

(2) Противъ анектирането (присъединението) на реченитѣ Републики отъ Великобританія, която направи войната неизбежна чрезъ своя отказъ да приеме третейски съдъ.

„И ние съ почитание нѣмъ поднасяме слѣдното предложение: Щото да възтѣмъ тѣ веднага въ прѣговори съ цѣлъ да допълнятъ Хагското Съглашение съ една клауза, която да гласи, че възвание за третейски съдъ направено отъ коя да е нация прѣди захващането на война, да дава на онази нация юридическо право за независимото ѝ съществуване, до когато унищожението ѝ се рѣши отъ безпристрастенъ съдъ.“

Подписали отъ

Великобританія:

А. Ржселъ Убласъ.

Феликсъ Мошелъ, Прѣсѣдателъ на Дружеството за Международенъ Третейски съдъ и за Мира.

Ходжесонъ Праттъ, Почетенъ Прѣсѣдателъ на горното дружество.

Благогов. Д-ръ Кларффордъ.

В. М. Крукъ, бивши редакторъ на *Echo*

В. В. Масингамъ, бивши редакторъ на *Daily Chronicle*

В. Т. Стейдъ, Редакторъ на *Review of Reviews*
Съединенитѣ Държави, двама; *Франция*, трима мъже; една госпожа и една госпожица; *Белгия*, единъ сенаторъ; *Германия*, Мадамъ Селенка; *Италия*; познатия Ламброзо и Прѣсѣдателя на Ломбардския Съюзъ; *Русия*: отъ Жанъ де Блохъ, държавенъ съветникъ и П. Новиковъ

Достойно за забѣлѣзване отъ думитѣ на горния Протестъ и въззивъ е това, че протестътъ противъ унищожението на Бурскитѣ Републики не се основава на прѣположението, че тѣ сж имали право въ тази борба, но само върху факта, че тѣ нѣколко пѣти прѣдлагали да се рѣши спорътъ имъ отъ третейски съдъ, прѣди избухване на войната, и че прочутиятъ имъ ултиматумъ почнувалъ съ тѣзи думи: „Всичкитѣ точки на взаимно разногласие да се уредятъ чрезъ приятелското посрѣдничество на третейски съдъ, или по каквото миролюбивъ начинъ се приеме отъ това Правительство и Правителството на Нейно Величество.“

Нито се основава протестътъ срѣщу анектирането имъ отъ Англия на това, че Англия е била крива въ този споръ, но само на това, че Англия докарала войната чрезъ своя отказъ да приеме третейски съдъ. Отъ това логически слѣдва послѣдната клауза, която моли подписавшитѣ

Хагското Съглашение Сили да допълнятъ казаното Съглашение съ общото съгласие, че на никака нация, която апелира на третейски съдъ, да се не унищожаватъ независимото съществуване, като резултатъ на война, до когато единъ безпристрастенъ съдъ не рѣши, че такава строга прѣсѣда се оправдава отъ законитѣ на правдата и справедливостта. Ако се приеме това предложение, голѣма стѣпка ще се земе къмъ установяването на международенъ третейски съдъ.

Най-Великитѣ Нужди на Новото Столѣтие.

Английското списание *Temple Magazine* за м. Януарий почнува съ една *симпозиа* (мнѣния отъ разни лица) върху „Най-великата Нужда на Столѣтието.“ Ето по-главнитѣ отговори:

Деканъ Фарраръ отговаря: „По-голѣмо усърдие, повече себеотрицание, по-дълбоко убѣждение за истината, че има само едно нѣщо — правдата — която възвишава единъ народъ.“ Ф. С. Бърналъ, редакторъ на *Punch*, хумористически вѣстникъ, казва: „Пари.“ Благогов. Сайласъ Хокинсъ: „Истинско етично съживление.“ Деканъ Грэнди: „Чувство на дългъ вмѣсто любовъ къмъ удоволствие.“ Климентъ Шортеръ: „Да се рѣши въпросътъ за незаслужилитѣ сиромаси.“ Д-ръ Джесонъ: „Да се усили до голѣмъ размѣръ финансовиото положение на Англиканската Черква.“ Максъ Орелъ: „Справедливъ и благороденъ печатъ.“ Благогов. А. Роландъ: „Усърдно себеотрицание за по-високи цѣли въ живота.“ Каноникъ Даниелъ: „Повече съвѣсть за основаването и поддържането на нашитѣ жилища.“ Благог. Х. Р. Хансъ: „Повече пророци, по-малко папагали; повече мисль, по-малко говорене; повече фактове, по-малко фантазия; повече вѣра, по-малко форми.“ Х. В. Масингамъ: „Да учимъ всѣко частно лице на *истина*, Държавата на *правда* и Черквата на християнство.“ Каноникъ Хей Айткентъ: „Още

една Петдесетница“ Кенръ Харди: „Мж-же.“ Благот. Ф. Б. Майеръ: „Съживленіе чувството на благоговѣніе.

Германскиятъ Поетъ Хайнрихъ Хайне на Смъртното си Легло.

Хайнрихъ Хайне, единъ отъ най-безвѣрнитѣ и най-лекомисленитѣ поети и писатели на XVIII столѣтіе, билъ принуденъ къмъ края на живота си да търпи ужасни мъки вслѣдствие на болестъ. Като го посѣтилъ единъ неговъ приятелъ единъ день, той му казалъ: „Знаешъ ли, дѣ бихъ желалъ да отида, ако да можахъ да вървя съ патерици? — Право въ черква.

„Вие се шегувате!“

„Не, не, истина! въ черква!“

Болестъта се продължила. Въ това врѣме разказва и другъ приятелъ, който го посѣтилъ въ 1849 г. слѣдното: „Азъ на-мѣрихъ Хайне въ Парижъ, но въ какво състояние? Единъ сламеникъ прострѣнъ на земята образуваше негова креватъ. Горкиятъ човѣкъ бѣше почти съвсѣмъ ослѣпилъ, и тѣлото му се свиваше отъ силни болки. Това бѣше картина на страданието, що имашъ прѣдъ себе си. При все това на хубавото и благородното му лице се виждаше неизказанъ изразъ на миръ и себепрѣдаване. Той ми говори за своитѣ болки, като да бѣха болки на друго. За дълго врѣме азъ не можахъ да си обясня какъ може да има толкова миръ и себепрѣдаване верѣдъ такава изпития, особено отъ страна на едного, който по звание се е считалъ за безвѣрникъ и е дори отричалъ Божието съществуване. Той скоро щѣше самъ да ми обясни това. До като една усмивка се още виждаше по устнитѣ му, той ми говори още нѣколко врѣме за горящитѣ си болки, що усѣщаше, и съ прѣдчувствене, че не щѣше вече да оздравѣе, той говори съ по-силенъ и по твърдъ гласъ, що му бѣ останалъ въпрѣки вътрѣшната му слабостъ: „Приятелю, вѣрвайте ме — Хайнрихъ Хайне ви казва това! — вѣрвайте това, че слѣдъ като съмъ

размишлявалъ дълги години, дошелъ съмъ до заключение: че има единъ Богъ, който управлява нашитѣ дѣла; нашата душа е безсмъртна, и подиръ този животъ има и другъ, дѣто доброто ще бѣде награждено, а злото наказано. Да, това ви обяснява Хайнрихъ Хайне, който тѣй често е отричалъ Духа Светаго. Съмнѣвали ли сте се за тѣзи велики истини, то отхвърлѣте тѣзи съмнѣния далечъ отъ себе си, и научѣте се отъ моя примѣръ, че само простосърдечната вѣра въ благодатъта и милостъта Божия има сила да помогне на човѣка да търпи най-ужаснитѣ болки безъ роптаніе. Безъ тази вѣра отдавна бихъ турилъ край на живота си.“

Дълбоко трогнатъ, азъ го хванахъ за ръката. Той продължи: „Има глупци, които сж прѣкаралъ цѣлия си животъ въ безвѣрие и заблужденіе, и слѣдъ туй нѣматъ куража да изповѣдатъ, че сж били измамани. Отъ своя страна, азъ чувствувамъ нуждата да обясня, че осаждамъ заблуждението, що ме бѣше толкова врѣме заслѣпило; и който ме познава трѣбва да признае, че причината на това, не е че съмъ лишенъ отъ способноститѣ си; защото никога не е билъ духътъ ми по-бодъръ, силата ми по-голяма отколкуто въ този моментъ.“

— „Рече безумниятъ въ сърдцето си: Нѣма Богъ. Развратиха се; станаха гнусни въ дѣлата си; нѣма който да прави добро. Господъ надникна отъ небеса на човѣческитѣ синове, за да види, има ли нѣкой да разумѣва и да търси Бога. Всички се отбиха отъ пътя, купно непотрѣбни станаха; нѣма който да прави добро; нѣма ни единъ. Дано се даде отъ Сиона спасение на Израеля.“ (Пс. 14; 1—4, 7).

— „Законътъ Господенъ е непороченъ, възвръща душата; свидѣтелството Господне е вѣрно, умдрява простия; повеленията Господни сж прави, веселятъ сърдцето; заповѣдта Господня е свѣтла, просвѣщава очитѣ. Страхътъ Господенъ е чистъ, прѣбивае въ вѣкъ. Сждбитѣ Господни сж истинни, купно и праведни; желателни по-

вече отъ злато, и отъ множество чисто злато, и по-сладки отъ медъ и отъ капкитъ на меденъ сокъ.“ (Пс. 19; 4—11).

Говоряне Истината съ Любовь.

Истината е съобразностъ съ реалността (дѣйствителността). Да говори човѣкъ истината значи да прѣдставлява нѣщата, както си сж. Длъжностъ на всички християни е въ всѣко врѣме да говорятъ истината. Лукаво говоряне, внушаване това, що не е истина, опитвания въ каква да е измама, нарушаватъ закона на християнската истинностъ. Всѣки разказъ за каква да било случка, всѣко заявяване за сами насъ или за други трѣбва да е проста, неукрасена истина. Искренността е пѣнна добродѣтель въ християнския характеръ. Тя е оная часть на приготвянето на християнина за Христовитъ битки противъ злото, безъ което Неговото оржие става безполезно. „Сгойте прочее,“ казва апостолътъ, „съ чреслата си прѣпасана съ истината.“ Не може да се прави успѣшенъ отпоръ противъ лукавия безъ това. Както е непрѣпасаната дреха за единъ войникъ, като прѣчи на движението му, сѣхва позѣтъ му, и остава жизненитъ му части изложени, тъй е и лишението отъ истината за единъ послѣдователъ Христовъ.

Това е грѣхъ, на който невъзрожденото естество е особенно наклонно. Дяволътъ измами нашитъ прародители съ лъжа за съвършенното имъ падане, и печатътъ на онова падане е останалъ отъ тогазъ на човѣшкия родъ въ туй естествено подобие на бащата на лъжата. Добри хора се по-лесно отклоняватъ отъ доброто чрѣзъ наклонността на ветхото естество въ това отношение. Давидъ почувствува тази наклонностъ и извика съ сърдечна мжка: „Огдалечи отъ мене пактя на лъжата.“ Авраамъ подпадна подъ нея. Дори и Петръ слѣдъ падането и възстановлението си се провини въ притворство, и биде изобличенъ отъ Павла за това. Ние можемъ да се вдадемъ на „лъжливъ духъ“ въ своитъ свидѣтелства като християни

чрѣзъ прѣувеличение или прибавяние на своята опитностъ. Ние можемъ да нарушимъ истината въ простъ разказъ, като си спомняваме това, що би било най-добрѣ да се каже или сторя, и го прибавимъ като това, що дѣйствително било казано или сторено. Ние можемъ да нашаримъ едно твърдение въ врѣме на прѣпиране. Можемъ нарочно криво да цитираме другиго. Можемъ да направимъ прикрити инсинуации или общи прѣдставления, които не сж съгласни съ фактитъ, или можемъ да замѣлимъ факти, които сж необходими за познаване на цѣлата истина.

За да бждемъ като своя Учителъ трѣбва да сме прозрачни словомъ и дѣломъ. Трѣбва да можемъ да кажемъ съ Павла: „Огрекохме се отъ скришността на срама.“ Нашата похвала е това, свидѣтелството на нашата съвѣсть, че ние съ простота и искренность по Бога, не съ плѣтска мждрость, но съ благодагъ Божия, поминахме на свѣта, а най-много между васъ.“

Истината и любовта сж свързани на едно като съставни части на християнския характеръ. Нѣкои прѣводачи прѣвеждатъ думитъ: „истинство въ любовта,“ живѣяне съ истина и любовь.“ Идеята е сѣ сжщата. Ние не можемъ да живѣемъ въ истината, ако не живѣемъ съ любовь, и не можемъ да живѣемъ съ любовь, ако не живѣемъ въ истината. Който люби брата си, никога не може да постѣпва неистинно къмъ него, и който живѣе въ истината не може да не търси доброто на брата си съ духа на любовта. И това е надеждата на Христовия рабъ въ прогласяване Евангелието на изгубенитъ. Едничката му надежда за успѣхъ е тази, че той има Божията истина въ ржката си и въ живота си, и Божията любовь въ сърдцето си.

— „Любовта да бжде нелицемѣрна; имайте отвращение отъ злото, и прилѣпвайте се къмъ доброто. Обичайте се единъ другъ съ братска любовь; прѣваряйте да си отдавате единъ на други почетъ; бивайте въ усърднето велѣниѣ, духомъ пламенни; Господу служѣте.“ (Римляномъ 12; 9—12).

Внушения за Изучване Библията.

Паскалъ казалъ: „Други книги трѣбва да ги знаемъ за да ги любимъ; но Библията трѣбва да любимъ за да я знаемъ.“

Библията трѣбва, наистина, да се учи, трѣбва дълбоко да копае човѣкъ въ нея,

тературата.“ Единъ часъ на день, посветенъ на изучване Библията, въ нѣколко години, ще да даде възможность на човѣка да я изучи и да може да говори умѣстно и мадро за нея. Посветѣте половинъ часъ, четвъртъ часъ, десетъ минути всѣки день на четенето на Божията книга, и въ една

ЛИ ХУНГЪ ЧАНГЪ

тъй както копае за скрито съкровище. Въ едно свое слово къмъ студентитѣ на една американска колегия, единъ отличенъ мъжъ ги събѣтвалъ да иматъ за свое мотто: „Единъ часъ на день за изучване на ли-

или двѣ години вие ще да прочетете цѣлата Библия. Колцина ще почнатъ веднага да четатъ тъй Библията?

Що е потребно за да може единъ учителъ успѣшно да учи Библията?

Той трѣбва да познава Бога за свой Отецъ; Христа за свой Спасителъ и Сждия; Духа Светаго за свой утѣшителъ и Водителъ. Той трѣбва да познава себе си, своитѣ слабости и благоврѣмня. Той трѣбва да познава онѣзи, които е призванъ да поучава. Той трѣбва да познава книгата.

Една отъ първитѣ потребности на единъ учителъ е добръ да познава прѣдмета, който трѣбва да прѣподава. Като учители въ Недѣлното Училище, ние прѣподаваме Библията — словото Божие. Не можемъ да прѣподаваме това, що сами незнаемъ; ако прѣподаваме Библията, трѣбва безъ друго да я знаемъ. Колцина отъ насъ я знаемъ? Колцина иматъ добро познание за съдържанието и? Колцина отъ насъ знаемъ имената на книгитѣ на Библията по реда имъ? Колцина биха могли да дадатъ главнитѣ събития на Ветхо-Завѣтната история? Колцина биха могли да напишатъ кратъкъ очеркъ за Христовия животъ? И когато дойдемъ до най-важнитѣ нѣща за християнскитѣ учения, колко твърдѣ, твърдѣ малко дѣйствително знаемъ. О, колко много зависи отъ нашето внимателно и вѣрно изучаване на Библията съ Христа като нашъ Учителъ! И какъвъ по-силенъ мотивъ бихме могли да дадемъ отъ този, че Неговото слово, именно, ние прѣподаваме — Неговата работа вършимъ?

Всѣкидневенъ Дѣлъ.

Манната била тъй чиста и деликатна, щото неможала да търпи допирание до земята. Тя падала на росата и трѣбвало да се събира прѣди изгрѣвъ слънце. Заради това, всѣки трѣбвало рано да става и търси всѣкидневния си дѣлъ.

Така е и съ Божиитѣ люде сега. Небесната манна трѣбва да се събира прѣсна всѣка заранъ. Вчерашната манна не струва за днесъ, или днешната за утрѣ. Трѣбва да се хранимъ съ Христа всѣки

день, съ прѣсна духовна енергия, иначе прѣставаме да растемъ. При това, трѣбва да направимъ Христа първоначалната си цѣль. Трѣбва „рано“ да Го търсимъ.

КРИТИЧЕСКИ ОТДѢЛЪ.

„Има ли нужда отъ новъ прѣводъ на Библията?“ *)

За прѣвода на Новия Завѣтъ г. Маринковъ казва: „Трѣбва да се признае, че

Библейски Студенти въ Пекиния Университетъ.

прѣводътъ въ Новия Завѣтъ е извършенъ съ по-голъмо внимание, и това ми дава основание да утвърдя: ако наистина Неофитъ Рилски, К. Фотинковъ, П. Р. Славейковъ и Сичанъ Николовъ сж зимали участие въ прѣвода на Библията, то частъта, която сж прѣвождали, ще бѣде безъ друго Новиятъ Завѣтъ. Но, по причинитѣ, които пължихъ по-горѣ, и тука има неточности, които произхождатъ отъ това,

*) Тази статия е продължение отъ статията обнародвана въ броеве 213 и 217 на „Новъ Вѣкъ.“ Тя бѣ писана и изпратена на редакцията на горѣказаня вѣстникъ прѣзъ миналия м. Септемврий, но редакцията отказа да я обнародва.

че липсватъ установени термини, думи и форми на езика.“

Неофитъ Рядски и К. Фотиновъ не сж земали участие въ прѣгледания и издадениа съ иждивението на Британското и Чуждестранно Библиейско Дружество прѣводъ на Новия Завѣтъ; но само покойникѣ П. Р. Славейковъ и Сичанъ Николовъ. П. Р. Славейковъ владѣеше добръ новогръцкия езикъ, но не и старогръцкия за да му се даде да прѣвежда самъ направо отъ оригинала. Прѣводътъ на Библията и на Ветхия и Новия Завѣтъ е билъ подъ надзора на докторитѣ И. Риггсъ и А. Л. Лонгъ, които сж още живи и биха могли да разправятъ, по кой начинъ сж работили по прѣвода.

Колкото за това, че липсвали „установени термини, думи и форми на езика,“ г. Мариновъ съ нищо не доказва това си твърдение. Никой не притезава, че думитѣ и езикътъ на прѣвода сж свършени; но само, че прѣводътъ е най-добъръ за врѣмето, въ което е билъ направенъ — тъкмо прѣди 30 години. Че има тукъ тамъ неточности, които биха могли да се поправятъ, никой безпристрастенъ читателъ, запознатъ съ оригиналнитѣ езици, не отказва. Сжѣло, обаче, твърдя, че такива критики като Маринова, който единъ отъ оригиналнитѣ езици (еврейския) никакъ, а другия (грѣцкия) съвсѣмъ малко познава, никога не ще могатъ да посочатъ на тѣзи неточности въ сегашния прѣводъ на Библията.

Но сѣ пакъ г. Мариновъ намира неточности и грѣшки и въ прѣвода на Новия Завѣтъ, за примѣръ: „ѣаи тѣ ала съ моранти“ Мат. (5; 13), думата *моранти* била прѣведена *избезсолнѣе*, а на друго мѣсто (Лука 14; 34) сжщата дума била прѣведена *се развали*. Изрѣчението: *исхиротерос му естѣи* (Мат. 3; 11) било прѣведено *по-крѣпкъ е отъ мене*, и сжщата дума *исхиротерос* на друго мѣсто (Лука 3; 16) била прѣведена *по-силниятъ*. Такива малки и незначителни погрѣшки лесно биха могли да се поправятъ въ едно ново издание на Новия Завѣтъ, и само за такива погрѣшки съвсѣмъ нелѣпо ще бѣде да се прави новъ

прѣводъ, и то не направо отъ оригиналнитѣ езици, но отъ руски.

На много мѣста се срѣщали новосковани думи като *прѣдузание* (слав. *прозрѣние*, (на славянски *прѣдузание* не е прозрѣние, но *прѣдудѣдение*), *неповѣхнуваемо* (сл. неувѣдаемо) и пр.; но г. Мариновъ не ни казва какъ трѣбва да се прѣведатъ тѣзи думи.

Други думи имало, които не били прѣведени на български като *чресла*, *акриди*, *сжчица*. Думитѣ *чресла* и *сжчица* сж зети отъ славянски, а думата *акриди* отъ грѣцки. Очевидно е, че прѣводачитѣ не сж намѣрили напълно съотвѣтстващи български думи. па и самъ г. Мариновъ не ни казва кои сж българскитѣ думи, съ които горѣспоменатитѣ думи би могли да се замѣстятъ.

Най-послѣ г-нъ Мариновъ за да покаже колко прилѣжно и добросъвѣстно е търсилъ погрѣшки и въ прѣвода на Новия Завѣтъ, дѣйствително намѣрилъ двѣ думи съвършенно невѣрно прѣведени, именно грѣцкитѣ думи *ка̀милосъ*, камила и *ѡ̀леосъ* легло или дупка (гдѣто живѣятъ диви звѣрове). Първата дума се намира въ Мат. 19; 24 (а не въ 14; 24 както казва г. Мариновъ). „По-лесно е да мине камила прѣзъ иглени уши, а не богатъ да влѣзе въ царството Божие.“ Споредъ г. Маринова грѣцката дума *ка̀милосъ* била писана съ *і* и трѣбвало да се прѣведе *вжже* а не камила. Но както въ други случаи тѣй и тукъ г. Мариновъ не ни казва въ кой грѣцки текстъ се намира въпросната дума съ *і* — въ общеприетия грѣцки текстъ (*textus receptus*) ли, или въ нѣкой отъ най-старитѣ грѣцки кодекси като *синаитския* и *ватиканския*? Въ Тишендорфовото издание на грѣцкия Нови Завѣтъ направено отъ синаитския кодексъ (трето стереотипно издание, Таухницъ, Липска, 1873) въпросната дума се намира съ грѣцката буква *ита* (*η*) а не *і* (*йота*). Тази дума е прѣведена на латински, славянски, английски, френски, италиански, руски и до колкото зная на всички други езици съ думата *камила*; а г. Мариновъ

се сили да ни увѣри, че думата трѣбвало да се прѣведе съ *вжже*, като не подкрѣпя съ нищо това си страшно и смѣшно мнѣние. За нѣкоя авторитетна личност ли се мисли г. Мариновъ, та неговото мнѣние да се приеме безъ да бѣде подкрѣпено съ доказателства?

Другата грѣцка дума, която г. Мариновъ счита за криво прѣведена е грѣцката дума *фолеос*, прѣведена *легло* (Мат. 8; 19): „Лисицитѣ вмаѣ *легла*“ (фолеус). Той ни казва, че у насъ имало българска дума *язовина*, която означавала *дупка*, въ която живѣятъ дивы звѣрове; но кой щѣше да разбере тази дума, ако се употребише тя намѣсто думата *легла*? Кой не знае, че *леглата* на лисицитѣ сж *дупкитѣ*, въ които живѣятъ?

Слѣдъ туй г. Мариновъ казва: „Азъ свършвамъ своитѣ бѣлѣжки. Противъ волята ми тѣ станаха много по-дълги, отколкото искахъ да бѣдатъ. Но сериозността на дѣлото ще опрости това.“ „Сериозността на дѣлото“ изискваше бѣлѣжкитѣ на г. Маринова да бѣдеха не само по-дълги, но и по-добрѣ обмислени. Г-нъ Мариновъ трѣбваше да окаже поне въ прѣвода на Новия Завѣтъ на по-сжщественни погрѣшки, тѣй като тукъ той можеше направо да се справи съ оригинала.

Заключението си г. Мариновъ прави съ слѣднитѣ думи: „Отъ изложенитѣ до тукъ редове и примѣри, азъ вѣрвамъ, че въпросътъ става по-ясенъ; и всѣкой ще може да отговори на въпроса: *има ли нужда да се прави новъ прѣводъ, когато вече имаме такъвъ*, а така сжщо и да се провнесе: *укоръ ли или похвала заслужва Св. Синодъ на Българската черква за инициативата, която е взелъ за да се прѣведе Библията на български езикъ*.“

На тѣзи въпроси ето какво ще отговори всѣки безпристрастенъ читателъ. Нуждата отъ новъ прѣводъ на Библията на български езикъ никой отъ защитницитѣ на рѣшението на Св. Синодъ на Българската черква не е доказалъ, нито може да докаже; тѣй като самъ речениятъ

Синодъ признава, че между православнитѣ учени богослови и филолози нѣма още такива, които тѣй добрѣ да владѣятъ оригиналнитѣ езици, на които е писана Библията — еврейски и грѣцки — щото да прѣвеждатъ направо отъ тия езици; а нѣкъ да се прави новъ прѣводъ на Библията отъ руски и да се правятъ огромни разпоски по напечатването му, когато вече има прѣводъ на Библията на български, направенъ направо отъ оригиналнитѣ езици, това е дѣло, което подъ тѣзи обстоятелства *не заслужва похвала*. Благоразумието въ такъвъ случай би диктувало да се чака, да се не зема прибрзано рѣшенне, още повече, когато се знае, че въ послѣдното издание на Библията (малкъ форматъ, 1896 г.) тукъ тамъ има поправени думи и изрѣчения, особено въ Ветхия Завѣтъ, и Британското и Чуждестранното Библейско Дружество е изказало своята готовность да избере комисия отъ способни лица, които внимателно да прѣгледатъ сегашния прѣводъ на Библията *), и ако се види за потрѣбно, да направятъ дори и новъ прѣводъ.

Отъ водената до сега полемика въпросътъ се е достатъчно обяснилъ за да разумѣятъ читателитѣ на коя почва стоятъ опонентитѣ на новия прѣводъ на Библията, и гдѣ стоятъ защитницитѣ на този прѣводъ. Ние стоимъ на тази оспователна почва, която съставлява непрстъпна крѣпость, именно, че когато се земе рѣшенне отъ една черковна организация да се направи новъ прѣводъ на Св. Писание, което обема единичнитѣ богодадени и богоджжновени книги, съдържащи непогрѣшимото правило за нашата вѣра и нашето поведение, необходимо е този прѣводъ да се направи отъ оригиналнитѣ езици — ев-

*) Приятно ми е да кажа, че се научихъ тѣзи дни, какво прѣдъ смъртъта си ветеранинътъ мисонеринъ, Д-ръ П. Ригсъ, който съ Дра А. Л. Лонгъ е прѣвелъ Библията на български, подпомаганъ и отъ П. Р. Славейковъ и С. Николовъ, прѣзъ миналата тази година се е занимавалъ съ прѣглеждането и поправянето прѣвода на българската Библия, и че билъ вече успѣлъ да прѣгледа половината отъ Ветхия Завѣтъ.

рейски за Вѣтхия Завѣтъ и гръцки за Новия. — Защитниците на новия прѣводъ, който се прави отъ руски, твърдятъ, че нѣмало нужда да се направи прѣвода отъ оригиналнитѣ езици, защото въ такъвъ случай щѣли „да изминатъ още много десетки години, догдѣто Българската черква да се съдобне съ прѣводъ отъ старогръцки и еврейски.“ Съ тѣзи думи извлѣчени изъ 1 брой на „Църк. Вѣстникъ“ умишлено се игнорира сегашниятъ прѣводъ на Библията направенъ направо отъ оригиналнитѣ езици. Какво щѣше да попречи на Св. Синодъ на Българската черква да поиска разрѣшеніе да прѣгледа и поправи сегашния прѣводъ прѣди да го официално одобри. Нѣма съмнѣние, че Британското и Чуждестранно Библейско Дружество на драго сърдце би дало съизволението си. Защо да се не покаже Св. Синодъ на Българската черква тъй благодаренъ и толерантенъ по отношение къмъ сегашния прѣводъ на Библията, както ни казва, „Църк. Вѣст.“ брой 19, че се показало казаното Брит. и Чуждест. Библи. Дружество по отношение къмъ направения отъ Руския синодъ прѣводъ на Библията, като изпросило разрѣшеніе да печати и разпространява този прѣводъ безъ Ветховѣтнитѣ апокрифни книги?

Какво биха казали учениятъ руски критичи въ днешно врѣме, ако се завземеше нѣкой съ задачата да поправи руския прѣводъ на Шекспировитѣ драми, като ги сравнива съ нѣмския прѣводъ на същитѣ драми и съвършено игнорира оригиналния английски текстъ? На тази неоснователна почва стоятъ защитниците на новия прѣводъ, между които е и г-нъ Мариновъ.

Прѣводъ на капитално творение, направенъ отъ другъ прѣводъ, никога не може да има същата стойностъ, както направенъ отъ оригинала прѣводъ, тази е почвата, на която ние стоимъ. Съжалѣваме, дѣто защитниците на новия прѣводъ сѣ се сплели до сега да замѣглятъ въпроса вмѣсто да го разяснятъ. Тѣй напримѣръ „Църк. Вѣстникъ“ въ брой 23 ни казва,

че прѣводътъ на *Седмдесетѣтъ* билъ направенъ „отъ Богомъ вдъхновени тълкователи и билъ наравно оригиналенъ“ съ еврейския текстъ, или както „еврейскиятъ текстъ билъ оригиналенъ за палестинскитѣ евреи,“ тѣй „билъ оригиналенъ за египетскитѣ евреи единисти“ гръцкиятъ прѣводъ на *Седмдесетѣтъ*. Считамъ за съвършено излишно и безполезно да споря съ човѣкъ, който прави такъво негѣпо твърдение като горното; при това не виждамъ нуждата да се възхвалява прѣводътъ на *Седмдесетѣтъ* *), слѣдъ като „Църк. Вѣстникъ“ тържествено оповѣсти въ брой 19, че въ руския прѣводъ на Библията, отъ който ще прѣвежда на български и отредената отъ Св. Синодъ комисія, каноничнитѣ книги на Ветхия Завѣтъ били прѣведени направо отъ еврейския подлинникъ, а неканоничнитѣ отъ гръцки. Защо не си кажатъ направо защитниците на новия прѣводъ на Библията: „Не щемъ сегашния прѣводъ, защото е направенъ отъ протестанти, ако и да сѣ били подпомогнати тѣ отъ учени българи. Искаме по всѣки начинъ свой православенъ прѣводъ, и ще си го направимъ, защото сега разполагаме съ срѣдства; а васъ противниците, били православни или протестанти, нѣма да ви слушаеме.“ Въ всѣки случай ние сме изпълнили своя дългъ, и сега оставаме читателитѣ да сѣдятъ кой почива на основателна почва.

С. Т.

„Твоео слово е
По остро, Господи,
Отъ всѣкъ войнишки остъръ мечъ
Грѣха да поразѣ
Нашитѣ духове
Да му се покорятъ,
И изобилни плодове
Отъ насъ да се бератъ“

*) Нѣкой си М. Т. е написалъ нескончаеми статии въ „Църк. Вѣстникъ“ въ броеве 19 до 35 въ които се сили да докаже горното негѣпо твърдение за прѣвода на *Седмдесетѣтъ*.

КЖИЦАТА

ЩО ЯКОВЪ ПОСТРОИ.

Отъ REV. J. WESLEY JOHNSTON, D. D.

Повѣсть за Младитѣ.

(Прѣв. отъ Английски).

(Продължение)

ГЛАВА II.

То се знае, че Яковъ стана герой. Цѣлниятъ Норудъ говореше за него и го възхваляваше. Почти за цѣла седмица Целния Стебинсъ не направи никаква критическа забѣлжка за „онова момче на Иоана Хърсли,“ и даже вдовица Ланвордъ не спомена нищо за Яковата „нужда отъ твърда ржка.“

Селската банда, славенъ сборъ отъ музикаленъ талантъ, състоящъ отъ два инструмента — една свирка, съ която Тома Уаткинсъ досаждаше на всички съсъди, и едно барабанче подарено на Недъ Смитъ отъ баба му на миналата Коледа — даде единъ концертъ на улицата; програмата съдържаше такива части отъ „Ето Побѣждающиятъ Герой Иде“ каквито бандата можеше да свири.

Съ този концертъ се нареди шествие подъ главатарството на Джоу Кхре, синъ на единъ воиникъ отъ „Великата Армия,“ който показа въ това шествие доста военно изкуство.

Около двадесетъ момчета почнаха да маршироватъ, въ двойна линия. Прѣдъ тѣхъ вървѣше бандата, слѣдъ нея Американското знаме, гордо носено отъ Хари Хаухрдъ, който бѣше втори по команда слѣдъ Джоу Кхре, и тогава самата дружина съ всичката военна слава и оржия. За съжаление свирката и барабанчето не държѣха добръ такта, по който можеше достойно да се изсвири „Побѣждающия Герой,“ нъ Тома Уаткинсъ, едно гъсо, надуто момче и не запознато много съ свирка или напѣва, свирѣше единъ видъ карай-както-можешъ. Туй бѣше досадително за Недъ Смитъ, който имаше музикално ухо — баща му надуваше чер-

ковния органъ въ Норудъ — за това той се постара да заглуши свирката чрѣзъ постоянно биене барабанчето си. Но това само възбуди въ гърдитѣ на Тома Уаткинсъ юнашко желание да поддържи своята частъ. Заради туй той надуваше свирката съ всичката си сила и я правѣше чудесно да нищи.

Слѣдствието бѣше, че дружината съ една нога държеше тактъ съ свирката, и съ другата слѣдваше барабанчето, тѣй щото маршироването, като военно зрѣлище, не оправда усърднитѣ желанія на Джоу Кхре. Прочее, той крѣскаше, викаше, командуваше съ всичката енергия на единъ офицеръ, който обучава войница, и най-послѣ отведе своитѣ войници до дома на Хърсли, гдѣто извика съ силенъ гласъ „Стой!“ — заповѣдъ, която биде изведижъ послушана.

Тогава бандата се нареди, и изсвири по тактъвъ начинъ „Побѣждающия Герой,“ щото всички кучета, които чуха почнаха жаловито да внятъ, па което момчетата отговориха съ прѣсмивателни ура.

Бандата като изпълни длъжността си, звукътъ на барабанчето на Джоу Кхри още единъжъ прогласи въ вечерния въздухъ, заповѣдитѣ — „Смирна!“ „Строй се!“ „Сопи на рамо!“ „Маршъ!“ — и цѣлтътъ на Норудскитѣ юнаци гордо отпътува. Този пѣтъ неустрашимитѣ войници се отправиха къмъ Алфордови, защото не щѣше, наистина, да бѣде прилично да ги заминатъ въ такъво врѣме. Томи Уаткинсъ бѣше много уморенъ отъ надуване свирката, и понеже много желаше да има сила за второ нападение на „Побѣждающия Герой,“ той се въздържѣ отъ свирене, когато тѣ се качаха по хълма, но Недъ

Смитъ беше барабанчето по единъ начинъ достоенъ за Лексингтонъ.

Когато стигнаха до портата на Алфордъ, Томи Уаткинсъ още единъжъ почна „Побѣждающия Горой,“ и подъ неговата въодушевителна свирня, водени въ пленъ строй отъ Джоу Кжре, младитѣ Норудски юнаци се спрѣха до прѣдната веранда, гдѣто Алфордъцитѣ бѣха всички събрани. Нѣкакъ си г-жа Алфордъ се бѣше научила за тѣхното идване и бѣше се приготвила за това. Първо, тя отиде у Хърсливи и ги покани да дойдатъ да прѣкаратъ вечерята съ нея. Толкова настоятелно тя ги канеше, и съ тавъво усѣщанне тя говѣреше за Якова, щото г-жа Хърсливи обѣща да присѣтствува съ цѣлата си фамилия. Послѣ тя се видѣ съ г-нъ Колинсъ, притежателя на Норудската хлѣбарница, сладкарница и сладколедница. Г-нъ Колинсъ бѣше добъръ човѣчець — кѣсъ, шипкавъ, съ валчесто тлѣсто лице, глава почти плѣшива, и очи, които свѣтѣха отъ заранъ до вечеръ. Той бѣше голѣмъ любимецъ въ Норудъ — много повече отъ жена си, защото тя бѣше висока и тънка, съ мрачно разположение, и възгледитѣ ѿ за живота бѣха въобще обезсърчителни. Момчета, които влаиха въ дюкяна на г-нъ Колинсъ да си купятъ хубави петмезени захарчета, ако се случеше тамъ г-жа Колинсъ замѣняваха поржчката си съ лимонови захарчета, или какво да е друго нѣщо, което не се виждаше прилично въ онѣзи обстоятелства. Послѣ, тя никога не тѣглеше малко по тѣжничко, никога не даваше една бучка възъ отъ тѣгликата, нито повръщаше нѣкое петаче сегисъ тогисъ, както правеше господинъ Колинсъ. Норудскитѣ жители считаха г-жа Колинсъ за благочестива, но не религиозна, макаръ че това може да се види странно.

Тѣ бѣха и двамата въ дюкяна, когато г-жа Алфордъ влѣзе — г-жа Колинсъ въ задната частъ, гдѣто бѣше по-тъмно, нажалено гледаше къмъ улицата; г-нъ Колинсъ по-близо до вратата, разшеталъ се и засмѣнъ както обикновено.

„Драго ми е да ви видя, г-жа Алфордъ.

Надѣя се, че вашето малко момиченце е сега добръ. Вашиятъ синъ, то се знае, не се поврѣди; момчета никога не се поврѣждатъ. Яковъ Хърсливи е отворено момченце!“

Когато г-нъ Колинсъ говореше очитѣ му трѣтитѣхъ, лицето му свѣтеше, и атмосферата, изъ която говореше се виждаше да блѣщи съ сърдечно благоволение. Г-жа Колинсъ го гледаше изобличително, измѣчяйки се отъ веселия начинъ, съ който той поздрави г-жа Алфордъ. Нито можеше тя да разбере усмивката на г-жа Алфордъто лице — свѣтлата, радостна видѣлина, която свѣтѣше въ нейнитѣ очи, или веселия гласъ, съ който тя даде своята поржчка.

Може би това бѣше причината, дѣто Норудскитѣ жители правѣха разлика между нейното благочестие и религия.

„И тѣй момчетата ще дойдатъ. Блазѣ имъ! Да! около петъ килограма бихъ казалъ. Добръ, това не ще да е прахосване, но ще бѣде добра черпня. И половинъ килограмъ размѣсени сладки нѣща въ всѣка торбичка? Шестдесетъ торбички? Значи вие искате всѣко момче да има по една и за сестра си. Тѣ ще дойдатъ на врѣме, не бойте се, г-жа Алфордъ. Сбогомъ, г-жо. Много ви съмъ задлъженъ!“

Слѣдъ като си отиде г-жа Алфордъ, г-жа Колинсъ каза: „Колкото за покупката нѣма що да се каже, но не виждамъ какъ може г-жа Алфордъ да примири съвѣстѣта си и да иждиви толкозъ пари за нѣколко безполезни момчета.“

„Ние можемъ да туримъ по-долна цѣна на тѣзи нѣща, ако обичате,“ каза г-нъ Колинсъ, съ едно извънредно трѣпкане на очитѣ си.

Нѣма да сторимъ нищо подобно,“ отговори г-жа Колинсъ студено.

Цѣлъ часъ прѣди войницитѣ на Джоу Кжревата дружина да пристигнатъ, г-нъ Колинсъ лично донесе поржчанитѣ нѣща у г-жа Алфордъ, и за голѣмо негово удоволствие бѣ поканенъ да остане и помага на вечерното угощение. Той прие тази покана но съ условие, той да се разпорежда и

раздава сладоледа. Г-нъ Колинсъ притъ-тежаваше доста свѣтска мъдростъ. Той добръ разбираше мислитъ на г-жа Колинсъ относително тѣзи дрѣбни работи. Имаше врѣмена, когато неговата съпруга изказваше мислитъ си много свободно. Когато тя издадѣше разтрѣперанъ гласъ и почнеше съ „Христофоръ Колинсъ,“ той знаеше, що трѣбва да очаква. Но когато за работа той бѣше поканенъ отъ г-жа Алфордъ да остане, г-жа Колинсъ нещѣше да има причина да негодува.

Пакъ екна Джоу Кърсевото „Стои!“ Пакъ дружината застана въ отличенъ рѣдъ, пакъ Томи Уаткинсъ засвири съ свирката си „Побѣждающия Герой,“ и барабанчето на Недъ Смитъ загърмѣ. Туй, обаче, пѣ-какъ си незадоволи мълчеливитѣ членове на тази дружина. Всичко бѣ угодно на Хари Хауърдъ, който гордо носеше на високо знамето, или на Джоу Къре, на когото сабятъ лъщѣше въ вечерната свѣ-тлина. Нѣ тукъ имаше двадесетъ рѣдници, които не приеха никакви почести и къмъ които никой не обърна внимание. Това не струва. Тѣ много губѣха. Не бива само четворица отъ тази дружина, колкото любими и да сж. да получатъ всичката слава отъ такъво събитие. И тѣй щомъ спрѣ свир-ната, Дикъ Евансъ, противъ всѣка военна дисциплина, прѣдложи три ура за Яковъ Хърсли. Какъ викаха тѣ! и дваждъ! и триждъ!

Яковъ сѣдѣше на верандата, недалечъ отъ майка си, когато момчетата дойдоха, но когато той чу името си и урата на момчетата, той се сгорѣщи и обезпокои. Той не бѣ твърдѣ увѣренъ какво ще сторятъ тѣ слѣдъ това. При това тамъ бѣше и Дариела, блѣдно, сладкоoliko момиченце, на което такъвъ шумъ трѣбва да причинява болезни.

Но г-жа Алфордъ се показва довольно съобразителна, защото щомъ утихнаха у-рата, тя пристѣпна напредъ и каза: „Отъ страна на моя почтенъ гостъ азъ ви бла-годаря за честта, що му направихте. Сега ви каня да сподѣлите съ него удовольст-вията на тази вечеръ? Г-нъ офицеръ,

дайте позволение на вашитѣ войници да направятъ малко закуска. Нашиятъ добъръ приятель, г-нъ Колинсъ, е тука. Разпо-ложѣте се като у дома си.“

Това бѣше хубаво словце и добръ изговорено, и понеже съ него се призна властта на Джоу Къре, то той изведнажъ заповѣда на дружината „свободни“ и тѣ развалиха линиата.

Цѣлъ часъ момчетата се веселиха. Бертъ Нелсонъ каза своята декламация. — „Мом-чето стоеше на горящата куверта“ — като я мислѣше сгодна за случая. Бертъ се запѣна два-три пѣти, и еднажъ зѣ се забърка, на което всячки, освѣнъ него, се изсмѣха. Послѣ единъ стихъ отъ „Су-аний Ривъръ“ се изпѣ, съ което се на-прави другъ пѣженъ комплиментъ на Яковъ Хърсле. Момчетата се помъчиха да из-пѣятъ и втория стихъ, нѣ повечето сбър-каха послѣдния редъ и затова изпѣха само повторението. Джонъ Браунъ, *) чието тѣло е подъ заповѣди на постоянно маршируване не бѣ забравенъ и загадката за Джефъ Дейвисъ **) и киселата ябълка“ даде слу-чай на дружината да покаже силата на гласа си.

Догдѣ да се свършатъ тѣзи упражнения г-нъ Колинсъ бѣ готовъ. Когато се появи г-нъ Колинсъ съ една голѣма табла, въ която имаше пѣколко чении съ сладоледъ, Дянъ Добинсъ прѣдложи три ура за г-нъ Колинсъ. „Не обикновени ура,“ каза Дянъ, „нѣ високи кръстѣщи.“

Момчетата изржмжѣха на Дянъ, нѣ ви-каха ура за г-нъ Колинсъ догдѣ се на-ситиха сърдцата имъ. „Чиста работа“ каза малкиятъ Жанъ Уйлсонъ, като погледна чанията съ сладоледъ, която г-нъ Колинсъ му подаде.

„Туй не е Недѣлно-Училищенъ пикникъ,“ каза Джимъ Робинсъ, като дигаше съ въ-сторгъ своята чания.

„И кековѣтѣ (сладки питки) не сж като онѣзи, що се даватъ на черковнитѣ уго-щения;“ каза Дянъ Добинсъ, като заби

*) Герой въ Америк. гражданска война 1861 г

**) Водительтъ на Конфедеративнитѣ Държави, ко-пто се отпѣшиха отъ Американския съюзъ въ врѣме на Американската гражданска война.

лъжицата си въ сладоледа докле тя опрѣ о чанията и я извади прѣпльнена. Слѣдъ като разреди всички съ сладоледа, г-нъ Колинсъ се появи съ голѣми късове кекъ.

„Що му е на г-нъ Колинсъ? попита едно отъ момчетата.

„Той е добръ! отговори цѣлата дружина, но отговора бѣ доста задавенъ, понеже всѣка уста бѣ пълна съ кекъ и сладоледъ.

Но когато всѣкое момче получи по двѣ торбички захаръ, възхищението бѣ толкова голѣмо, щото не бѣ възможно то да се удържи за по-дълго врѣме. Защото тѣзи не бѣха обикновени захарчета, каквито тѣ съ радости приемаха въ други врѣмена. Тѣ бѣха разжѣсени бонбони! и по двѣ торбички! И какви торбички! Никога отъ сѣществуванието на Норудъ не бѣ нѣкое момче приемало двѣ торбички бонбони на нѣкой обществень празникъ. Въобще бонбонитѣ биваха евтини, прости, продавани за Коледни угощения, но тѣ не бѣха нито вкусни, нито полезни за здравieto. Г-нъ Колинсъ не вършаше такива работи. Ето защо Норудскитѣ малки момчета го обичаха, почитаха, и съ възхищение мислѣха за него, когато тѣ имаха съвсѣмъ друго мнѣние за Недѣлно-Училищната комисиия по Коледаото угощение.

И тѣй когато той се появи съ бонбонитѣ, и почна да дава по двѣ голѣми торбички на всѣко момче, възбуждението се усили, и най-послѣ избухна въ буйна ура; ура за господжа Алфордъ, за г-жа Хжрсле, за г-нъ Колинсъ още веднѣжъ; тогава заповѣдъ се даде да се нарѣдятъ въ лпния, и когато почна бандатата да свири „Янке Дудлъ,“ *) тѣ си отпътувахъ. Понеже г-жа Хжрсле не искаше да земе участие въ шествието, тя почака като се разговаряше съ г-жа Алфордъ, догдѣ момчетата се завърнаха въ селото и се разпрѣснаха. Това даде случай на Дариела и Якова да си поговорятъ, защото тѣ бѣха останали на верандата, а майкитѣ имъ се разхождаха изъ двора.

„Какъвъ ще станешъ, кога порастешъ?“

*) Американскитѣ хумористич. народенъ химнъ.

каза Дариела, обикновения въпросъ, който едно дѣте отправя къмъ друго.

„Мажъ, разбира се,“ отговори Яковъ безъ да мисли, че сѣщиятъ отговоръ е билъ даванъ отъ всѣко момче отъ врѣме на Ноевия ковчегъ.

„Да, нъ какъвъ мажъ?“ попита Дариела съ по-малко нетърпение, отколкото Яковъ имаше право да очаква.

„Високъ като баща си; хубавецъ като майка си,“ каза Яковъ полушеговито и полусериозно. При все това, за едно момче на неговитѣ години, това бѣше доста добъръ отговоръ.

Яковъ мислѣше майка си за най-красивата жена въ цѣлия свѣтъ. Фактътъ е, че тя бѣ неговото мѣрило на красота. Когато той гледаше картини въ книгитѣ, той не виждаше въ тѣхъ никаква хубостъ, ако лицата поне малко неприличаха на майчиното му лице. Когато хората му кажеха, че той прилича на майка си, това го крайно задоволяваше. Разбира се, че той почиташе баща си, и се гордѣеше съ него, и имаше право за това, нъ той просто обожаваше майка си. И г-жа Хжрсле тѣй сѣщо обичаше Якова. Нито вдовицата Линвортъ нито Целия Стебинсъ можеше да разбере особената любовъ, която сѣществуваше между г-жа Хжрсле и Яковъ; и тѣй едната говореше, че за него трѣбва твърда ржка, а другата, че той ще причинява много смущения въ бждаще.

„Що ви прави да живѣете въ такъва малка къща?“ Дариела попита съ сладкодѣтинско простосърдечие.

„Баща ми я построи,“ отговори гордо Яковъ.

„Защо не я направи по-голѣма?“ попита Дариела.

„Той не искаше. Тя е доволно голѣма каквато си е,“ каза Яковъ разпалено. Той бѣ готовъ да се докачи отъ коя да е заблѣжка, която малоуважаваше способността или изкуството на баща му.

„Можешъ ли построи ти една къща?“ попита сега Дариела, като гледаше якото момченце.

„Не още. Никой не може да гради кѣща освѣнѣ голѣмѣ човѣкъ.“

„Но когато станешъ голѣмѣ човѣкъ, ще ли съградишъ кѣща?“

„Да.“

„Голѣма ли кѣща?“

„Да.“

„Голѣма, много голѣма кѣща?“

„Да.“

„Добрѣ, малко мое момиченце,“ каза г-жа Алфордъ, идяща съ г-жа Хърсле, „не е ли врѣме да кажешъ на всички ни дека нощъ?“

„О, мамо!“ каза Дарнела, „Яковъ казва, че когато стане голѣмѣ човѣкъ, ще съгради голѣма, много голѣма кѣща. Неможемъ ли да отидемъ да я видимъ, когато се съгради?“

Като я увѣри г-жа Алфордъ, че тѣ ще отидатъ да видятъ Якововата кѣща, Дарнела си легна задоволена, и слѣдъ нѣколко минути Яковъ отиваше къмъ дома си, и весело приказваше съ майка си.

ГЛАВА III.

Нешастие бѣ за Якова Хърсле, дѣто неговата учителка, Бѣла Бруксъ, настояваше да се жени. Може би този не е най-приличниятъ начинъ да се говори за такъва деликатна работа, но, честно слово, това е вѣрно. Нѣмаше особена причина защо Бѣла Бруксъ да встъпи въ светото състояние — брака, поне така мислѣха Целия Стебинсъ и вдовица Линвортъ.

„Тя е много глупаво момиче,“ каза Целия, като приказваше за това 214-й пѣтъ съ г-жа Линвортъ. „Тя разполага съ своитѣ си пари и своето си врѣме, и може да прави както обича.“

„Да, почти всякой день слѣдъ пладнѣ и всѣка вечеръ,“ притури г-жа Линвортъ.

„И всяка Сѣбота,“ каза Целия.

„И всичкитѣ празници,“ забѣлѣжи вдовицата.

„Послѣ, мисли за ваканцитѣ,“ внуши Целия.

„Около четири мѣсеца всичко; каза завистливо вдовицата.

„Алмира Линвортъ, когато една жена занимава такъво положение като Бѣла

Бруксъ, нищо да не върши освѣнѣ да сѣди на единъ столъ на една малка платформа по два три часа на день за помалко отъ осемъ мѣсеца въ годината, ти трѣбва да има повече умъ отколкото да мисли да се жени. Нѣ Бѣла е мислила за това отъ доста врѣме.“

„Повече отъ кого да е друго,“ каза вдовицата нѣкакъ злобно.

Такъвъ бѣ начинътъ на Алмира. Тя считаше този свѣтъ като голѣма възглавничка за иглички, и нейнитѣ уста бѣха всѣкога пълни съ иглички. И тѣй, като нѣщо обикновено, когато говореше за нѣкого, тя забиваше нѣкадѣ по една игличка.

„Азъ всѣкога съмъ била на сѣщото мнѣние“ отговори Целия. „Не зная догдѣ ще достигнатъ момичетата. Ужасно нѣщо е начинътъ, по който тѣ тичатъ слѣдъ мжжетѣ. Щомъ погледне единъ мжжъ на едно момиче, и на другия день тя му праща едни чехли, една вратовръзка, и едни везани тиранти. Казвамъ ти, Алмиро, това не е прилично!“

Алмира сви езика си, догдѣ той се покажа като игла, защото тя не щадѣше Целия, когато ѝ се дадѣше случай. И тѣй тя каза:

„Ти никога не си правила подобно нѣщо, а, Целия?“

Бѣдната Целия почувствува, че тази игла се заби верѣдъ грѣбнака ѝ. И тя неможеше даже да я изтегли! Защото много чифта чехли бѣ изработила. И не само въ едни тиранти тя бѣ навезала желанията на душата си. И тѣй иглата трѣбваше да си стоп, а Целия между това се приструваше, че г-жа Линвортъ каза това само случайно. Но тѣзи драги сестри не бѣха единичкитѣ, които разискваха брачните намѣренія на Бѣла Бруксъ. Отъ единия край на Норудъ до другия въпросътъ се разискваше, и Бѣла Бруксъ бѣ прѣдметъ на обща критика.

Разкошниятъ животъ, леснината, обществената почеть, на които тя се наслаждаваше като учителка; нейната свобода отъ парични мѣнотии, благоврѣшията ѝ за четене, шиене, везане, разполагане съ

врѣмето си; нейната свобода отъ грижи и досаждения съ венчикѣтъ други прѣимушества пълно се разискваха, и взетъ изцѣло, Норудъ мислеше, че Бѣла прави голѣмата погрѣшка на живота си.

Но Бѣла настояваше — читателѣтъ сега ще допусне приличието на този терминъ — нейната оставка се прѣпрати на настоящитѣ и за Норудското училище нѣмаше друга алтернатива (изборъ); нова учителка трѣбваше да се намѣри за отварянето на есенния термъ. Може би Бѣла не щѣше тъй силно да настоява, ако Ричардъ Уатсонъ, бѣдѣщиятъ ѝ съпругъ, не бѣ се изправилъ, въ всяката си височина, отъ шестъ крака, и не бѣ простичко казалъ, че неможе вече да чака. Той ѝ прати единъ habeas corpus. Той успори документѣтъ по екстрадиция. Той заплаши да запали училището. Той ѝ писа много откровенно, че ще избие училищнитѣ настоятели. Подъ такива обстоятелства що можеше тя да стори? Трѣбваше ли да се стоварватъ върху нея прѣстѣпленията за подпалване, убийство, безъ да говоримъ за други безчестни дѣла?

И тъй тя му писа хубаво писамце, което когато получи Ричардъ Уатсонъ, той почна да играе изъ стаята си като дервинъ, послѣ почна да вика и цѣлъ денъ не го едържаше на едно мѣсто.

Любезнитѣ жители Норудски никога не бѣха сѣнували за сладкия, хубавъ, почти доживотенъ романъ въ свръзка съ тѣхната учителка. И може би добръ бѣше. Много хора не цѣнятъ такива вѣща. Странниятъ, простъ начинъ, по който най-деликатнитѣ сърдечни симпатии се трогнуватъ, често бива толкова хубавъ въ своитѣ резултати, колкото когато една крава се опитва да произведе симфония на едно цияно!

Понеже Норудското училище бѣ наврѣднато доста материално, то настоятелитѣ мислѣха, че единъ мѣжъ-учителъ подобръ ще отговаря на сегашнитѣ му нужди. Отъ нѣколко кандидати г-нъ Дотли бѣ избранъ — високъ, сериозенъ, величественъ младежъ, който не повече цѣнеше хумора отколкото единъ телеграфенъ директъ, и

почти толкова съчувствуваше съ различнитѣ наклонности на дѣцата, колкото една тржба. Г-нъ Дотле очакваше въ течение на нѣколко години да достигне върха на своята амбиция — да стане Презвитериянски проповѣдникъ, и чрѣзъ учителствуване да спечели доволно пари за да свърши колегиалния си курсъ, послѣ семинария, и слѣдъ това Женевското расо, съ всяко що то означаваше. И тъй той като че показваше на лицето си *вѣчнитѣ опрѣдѣления*. Той живѣше, движаше се и сѣществуваше въ Уестминстерския Катилизисъ. Той считаше себе си сѣществена частъ отъ божественното върховенство. Че повечето, ако не всички отъ момчетата въ Норудското училище бѣха прѣдопрѣдѣлени да загинатъ вѣчно, това бѣше неговото твърдо убѣждение, убѣждение, което се увеличаваше, колкото по-вече той оставаше тамъ. Той имаше сѣщото мнѣние и за момчетата. Съ тѣзи весели възгледи спрямо своитѣ ученици, неговото влияние като радостна, добротворна сила не стана твърдѣ явно въ училищния животъ. Между първитѣ, които възбудиха неговото грубо незадоволство, бѣ Яковъ Хърсли. Единъ денъ той срѣщна Якова, като вдеше изъ улицата; Яковъ свиреше съ устата си; той често свиреше, нъ не се ограничаваше да свири само Недѣлно-Училищни пѣсни. Той се впускаше въ разни свирни, но не бѣше твърдѣ благоговѣенъ, както често не биватъ великитѣ музиканти. Г-нъ Дотле изболчи Якова, като му даде да разбере, че грѣхътъ му бѣше сериозенъ. Това направи Якова противникъ на учителя му, и отъ онзи часъ борбата се продължи.

Нѣколко дни по послѣ Яковъ си изсмѣ явно въ училището. Това бѣ не само нарушение на дисциплината, но и грѣхъ срѣщу вѣчнитѣ опрѣдѣления. Едно момче, невключено въ учението за избранието, разклати цѣлата Уестминстерска наредба, когато се изсмѣ. Нищо не можеше да надвие на туй освѣнъ прѣчката, която се наложи „петъ пѣти на вѣрка рѣка въ присѣтствието на цѣлото училище.“

Опозицията на Яковъ възпрне по-остра

форма вслѣдствие на г-нъ Дотлевото изяснение за божественото върховенство. Обаче, той не каза нищо, и това обстоятелство трѣбваше да направи г-на Дотле да се поспре, защото, когато едно момче задържа языка си при силни прѣдизвиквания, то значи нѣщо.

Не се е споменало още нѣкадѣ въ тѣзи страници, че Яковъ имаше една сестра. Тя бѣ точно двѣ години по-малка отъ него. Въ нѣкои отношения тя приличаше на Якова. Тя бѣ остроумна, весела, благодушна, и въобще приятна. Обаче, тя не бѣ примѣрно момиче, както Яковъ не бѣ примѣрно момче, защото често тя пропадеше въ уроцитѣ си, и то много злѣ.

Може би, ако тя не бѣше била Нели Хжрели, г-нъ Дотли щѣше да постъпва съ нея по сжщия начинъ, Яковъ прие нѣкакъ си впечатлението, че учителятъ се отнасяше съ нея строго за това, че тя бѣ негова сестра. Единъ день тя биде задържана въ врѣме на отпущка, и Яковъ помисли, че това бѣ несправедливо. Другъ день тя трѣбваше да остане единъ часъ слѣдъ разпущане училището. Яковъ я чака, и тѣ се съгласиха нищо да не кажатъ за това у дома си. Но единъ день Нели или каза нѣщо или стори нѣщо, което се видѣ на г-нъ Дотли като прѣдизвикателство. Той рѣши, прочее, да я накаже, и съ прѣчката! Много нарѣдко Вѣла Бруксъ вършеше подобно нѣщо, но прѣчката се въртеше по-много отъ колкото удрѣше, и разтрепераната жертва често се чудѣше, гдѣ бѣше падналъ ударътъ. Слѣдователно, когато Нели бѣ повикана до масата, ученицитѣ не почувствуваха особенъ страхъ. Единичниятъ, който се показва загриженъ, бѣ Яковъ. И той се толкова разтревожи, щото прѣститѣ му нервозно натискаха плочата, която стоеше на колѣнитѣ му.

Нели отиде до масата, като се усмихваше и подаде малката си ржчица, както бѣ сторила еднажъ или дважъ по заповѣдта на г-ца Бруксъ. Но за ужасъ на цѣлото училище, Нели прие единъ бързъ, силенъ ударъ отъ прѣчката, и съ-

вършено изненадана, тя издаде остъръ болезненъ викъ. На минутата Яковата плоча се намѣри на пода, и въ слѣдующата минута той грабна прѣчката отъ ржката на очудения г-нъ Дотле, и я захвърли съ трѣсъкъ прѣзъ най-близкия прозорецъ. Тогава като се обърна къмъ учителя съ лице почервеняло отъ негодованіе, и цѣлото му тѣло разтреперано отъ гнѣвъ, той каза:

„Какъ дръзнувате вие да удряте сестрами?“

Г-нъ Дотле никога не бѣше вѣрвалъ тъй дълбоко въ учението за всецѣло разгнѣние както въ онази минута. Нито пъкъ бѣше то вече просто учение; то бѣше станало видимо, осезаемо, опрѣдѣлено нѣщо, дѣйствително воплощение съ плътъ и кръвъ. Всецѣлото разгнѣние бѣ тамъ прѣдъ него. То имаше блѣстящи очи, запалени бузи, стиснати юмруци, и стоеше при малкото момиче, което държаше едната си ржка въ другата и правеше готѣми усилия да въздържи съзлитѣ си. То даже го заплашваше, защото имаше прѣзрителенъ погледъ и не би се поколебало прѣдъ нищо. Нищо не оставаше освѣнъ всецѣлото подчинение на това дързко зло. То трѣбваше да се накаже, и така силно, щото друго подобно изявление да стане невъзможно. И тъй съ вѣчнитѣ опрѣдѣления най-положително изразени въ лицето му, и съ ржцѣ показващи висока властъ г-нъ Дотле се спусна върхъ Якова, рѣшенъ да го дигне цѣлъ и да го изхвърли вънъ като нѣщо несвето. Нѣ макаръ, че планътъ му бѣ добъръ, имаше сериозни мжнотии за изпълнението му. Яковъ имаше възражения противъ него — важни възражения — отъ негова гледна точка. Слѣдователно, когато г-нъ Дотле се опита да го подигае, Яковъ се възпротиви. Той се изгърва изъ ржцѣтъ му, дърпа се, въртѣ се, хвърли се на пода, ритѣ, направи една славна защита — най-дързката въ историята на Норудското училище. Въ туй врѣме цѣлото училище бѣ развълнувано.

(Слѣдва).

† Д-ръ Фредерикъ Годѣ

Съ искренна скърбъ извѣстяваме смъртѣта на Професора Фредерикъ Годѣ, добръ познатия коментаторъ (тълкователъ) на Библията, на осемдесетъ и осемъ годишна възраст. Съ думитѣ на сп. *Le Christianisme*: „Въ него градътъ Нюшатель (Швейцария) изгубва най-славния отъ синоветѣ си, а Евангелското Богословие на френски езикъ най-отличния си прѣдставителъ. При това, голѣмата скърбъ на Свободната Нюшателска Черква и на Протестантската Швейцария ще се почувствува и отъ всички Евангелски страни.“

Д-ръ Годѣ училъ богословие въ родния си градъ, и по-послѣ въ Берлинъ и Боннъ. Той билъ ржкоположенъ въ свещенослужителството въ 1836 г. и прѣминалъ двѣ години като помощникъ пастиръ въ Валанженъ. Въ 1838 г. новъ и важенъ кръгъ на полезность му се отворилъ като учителъ на тогавашния Пруски прѣстолонаслѣдникъ, покойния Германски Императоръ Фридрихъ. Шестъ години той занимавалъ този постъ и успѣлъ да вдѣхне такъво почитание и любовъ, щото положилъ основата на едно приятелство, което се свършило само съ смъртѣта на Императора. Като напусналъ Пруското Кралско Семейство, Д-ръ Годѣ прѣминалъ шестъ години като пастиръ на Вал-де-Рюи. Отъ 1851 до 1863 г. той билъ пастиръ въ Нюшатель и отъ послѣдната година до 1873 г. професоръ на Ексигетическо и Критическо Богословие въ Националната Евангелска Черква. Отъ 1873 до 1887 г., когато се оттеглилъ, той билъ професоръ по сжитѣ прѣдмети въ Богословското Училище на Независимата Нюшателска Черква.

Той получилъ титлата Докторъ по Богословието отъ Базелския и

Единбургския Университети. Той е направилъ голѣма услуга съ своитѣ списания, а особено съ своитѣ Тълкования върху Новия Заветъ, които сж почти двацетъ тома и обгръщатъ най-важнитѣ части на Свещената Книга. Той е направилъ съществени прибавления на християнската мисль, въ отличително евангелска посока, и неговитѣ томове върху Иоановото Евангелие и Посланието къмъ Римлянитѣ*) занимаватъ особено мѣсто въ една велика книжнина. Авторътъ бѣше човѣкъ съ вѣра, прилѣженъ изслѣдователъ на истината и притѣжаваше всичкитѣ умствени и духовни качества за да бѣде водителъ на човѣци въ висшитѣ области на религиозни изслѣдания. Той се дълбоко почита отъ всички, които сж го любили като християнинъ и ученъ богословъ. — *The Christian*.

— „Помнѣте, че черквата е вашето жилище; вие трѣбва да я любите. Помнѣте, че черквата има образователно влияние върху вашия характеръ. „Кои то те любятъ, ще благоуспѣятъ.“

*) Списанията на Годѣ сж обнародвани на френски, но сж прѣведени и на английски и нѣмски. Ние най-горѣщо прѣпорѣчваме на всички, които знаятъ английски, френски или нѣмски да си набавятъ горѣ споменатитѣ томове.

КНИЖНИНА

Списания и вѣстници получени въ Редакцията: Сѣятъ, мѣсечно земеделско списание за економия, земеделѣне и скотовѣдство. Год. III. Кн. XI и XII. Варна.

Списание на Софийското Медицинско Дружество. Издава Дружеството. Год. I. Брой 6. София.

Православенъ Проповѣдникъ, иллюстрирано религиозно-нравствено списание. Год. VIII. Кн. VII и VIII. Казанлъкъ.

Проповѣди отъ Д-ръ Миронъ В. Хайнесь, въ Шипаго — двѣ книжки съ двѣ проповѣди.

Проповѣдъ отъ К. Х. Спърджонъ — Духовното Възкрѣсение. — Пловдивъ. Печатница на Хр. Г. Дановъ. Издание на Евангелската Църква въ Казанлъкъ.

Вѣстници: „Прѣпорѣцъ“, „Новъ Вѣкъ“ и др